

# FULL CATALÀ

Any II — Num. 11

MEXIC, D. F., AGOST DEL 1942

Exemplar: \$0.50

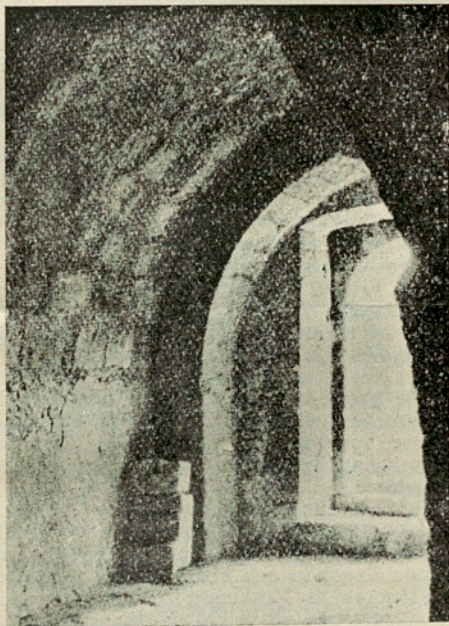
Registrado como artículo de segunda clase, en la Administración Principal de Correos de México, D. F., el 20 de Noviembre de 1941

## UN NOU COMPROMIS DE CASP?

**R**UMORS que corren amb insistència sobre activitats que es menen, ells amb ells, certs elements, han tingut la virtut d'alarmar la joventut patriota.

Sembla que es refan partits dels que no van saber governar el país, i que són directament responsables de la pèrdua de la guerra. Gran és la inconsciència dels qui tal intenten; no s'han adonat que un poble, quan s'ha batut heroïcament, no perdona els responsables del desgovern i de la derrota. Tot honor als cabells blancs dels qui, havent consagrat la vida a un ideal—no importa

quin—reconeixen ara el seu fracàs, i es retiren a la vida privada; no els confonem pas amb aquells altres a qui al·ludíem més amunt. Però no és d'això encara que volem parlar avui.



El calabós on morí Jaume d'Urgell. Tal és el destí que certs "legalistes" voldrien per als patriotes

**P**EL que es diu, sembla que alguns "homes importants" estan molt preocupats per una qüestió que ells consideren de la més alta "importància": la qüestió de la legalitat del Consell Nacional de Catalunya que radica a Londres. Per una sèrie de raons legals—ells deuen saber quines—aquests senyors han descobert que la presi-

dència de Catalunya toca ara al senyor Tal (no interessa quin).

**S**I AQUESTS senyors, en lloc de catalans, fossin francesos, serien partidaris de Pétain, que està investit de tots els atributs de la legalitat; no pas del General De Gaulle, que s'ha investit ell mateix en virtut del principi de l'interès suprem de la Pàtria—superior a tota llei.

Si haguessin viscut envers l'any 1924 en lloc del 1942, serien adversaris del Coronel Macià, que s'atribuí ell mateix la direcció dels catalans, tot i que hi havia, a l'exili, el President legal de Catalunya, que era aleshores el senyor Puig i Cadafalch.

Però reculem encara més enllà del temps; aturem-nos a principis del segle XV.

**E**L REI català Martí I l'Humà ha mort sense deixar legítim hereu. De tots els països que integren la Corona Catalana—de València i de Mallorca, de Sicília i de Sardenya, d'Aragó i del Rosselló—arriben veus demanant que, ja que el Rei és mort sense hereu i sense testament, sigui el Parlament del Principat de Catalunya qui elegeixi nou monarca.

## ELS TOCATARDANS

per Pere CALDERS

**L**A guerra fa una mena de mandra als pobles que la tenen lluny. Llegir el diari prop d'una bona llar de foc, posem per cas, i comprovar que ja hi ha qui lluita en països remots, una mica exòtics i tot, dóna una grata sensació de confort, i el sentiment de veure's ben servit per la premsa.

Aquest mirar-se la guerra des de cases apacibles, sota cels on només volen avions amics, ha estat causa de temibles empetiments, i no pas únicament per part de ciutadans civils, sinó per part de militars als quals la pau no havia d'adormir la imaginació per a les coses bèl·liques.

Molt abans de l'estesa d'Alemanya damunt d'Europa, un grup de militars francesos, xarucs i prestigiosos com és de llei, va acordar que l'aviació no modificaria essencialment l'estratègia moderna, pel fet que, amb aparells aeris, no es podien ocupar posicions. Segons ells l'aviació no passava d'ésser una nova modalitat de l'artilleria i per tant no calia amoïnar-s'hi massa. Després, quan comprovaren que no havien estat tot el murris que es podia esperar, ja era tard.

Més endavant, quan les divisions blindades alemanyes avançaven per terra francesa i els aliats no trobaven la manera d'aturar-les, un general britànic tingué la pensada de provar fortuna amb els llancers de la cavalleria colonial índia. El cap anglès, que no devia resignar-se a desnonar les brillants càrregues de la seva joventut, va tenir el desengany de constatar que el temps havia passat tot canviant les coses, i els seus genets foren esvaïts per les forces motoritzades.

Però a Europa cada pecat ha tingut la seva penitència i segons quins retrets no serien justos. En canvi, es pot demanar la paraula per a fer-ne als Estats Units, amb tota la cordialitat i l'estimació que mereixen.

Els Estats Units de Nord-Amèrica, aquest país tan simpàtic, tan fort i tan gran—tan gran, que fins és una mica ganàpia,—encara no s'ha fet ben bé càrrec de la malaltia que passa el món. Quan, en plena tensió entre japonesos i americans, es produí l'atac de "Pearl Harbor", les autoritats militars inancu confessaren que els havien agafat "de sorpresa". Una fortalesa poderosament artillada, amb vaixells, avions i tots els mitjans per a fer la guerra, que enmig d'una crisi internacional, es deixa sorprendre ja és una cosa que produeix neguit. I no obstant, els Estats Units encara han tingut distraccions de més volada; fa pocs mesos, el govern de Washington va carregar-se de bona fe, es compadi de la situació de l'Espanya franquista i acordà, entre altres coses, enviar-li petroli. Ah! Però no es deixaria enganyar: nomenaria dos representants prop del govern espanyol, per a vigilar que el petroli no passés a mans alemanyes.

Sembla, doncs, que ja hi ha una certa temença i el desig de prendre precaucions, però es tractava d'un desig tan allunyat de l'exigència que la precaució adoptada també produeix sorpresa. Perquè els Estats Units fan un país realment gran i al seu costat la península ibèrica és molt petita; però, ¿s'hi veu tant, de